

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลทุ่งขมื่น

เรื่องน่ารักๆ ของ “ตำบลทุ่งขมื่น” จากทุ่งในตำนานสู่ชุมชนสุดสดรอง

ตำนานชื่อหมู่บ้าน: จาก “เหม็น” กลายเป็น “หอม”

จุดเริ่มต้น 120 ปีก่อน

ชาวจีนไหหลำอพยพมาตั้งรกราก
ในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ร่วมกับคนไทย...

“ทุ่งเหม็นขี้” ในอดีต

ชาวจีนไหหลำอพยพมาตั้งรกราก
ในพื้นที่อุดมสมบูรณ์ร่วมกับคนไทย...
เดิมชานบ้านใช้ทุ่งหญ้า 2 ไร่เป็นที่ถ่ายอุจจาระ...
จนกลายเป็นชื่อที่คนเรียกติดปาก

แปลงชื่อใหม่เป็น “ทุ่งขมื่น”

ด้วยความละอายต่อชื่อเดิม
ชาวบ้านจึงช่วยกันเปลี่ยนชื่อเป็น “ทุ่งขมื่น”...
และกลายเป็น “ทุ่งขมื่น”
ที่พึงคู่เพราะในปัจจุบัน

ของดีทุ่งขมื่น: รสชาติที่ใครก็ต้องลอง

เต้าเจี้ยว

วิสาหกิจชุมชนบ้านลานไทร

ผลิต “เต้าเจี้ยว” สุคริโบราณ
กว่า 20 ปี ไม่ใส่สารกันเสีย...

“เครื่องแกงปิกยัด”

รอจัดจ้านที่ในครานละยาด
เหมือนทำกินเองที่บ้าน

รายได้สร้างสุข

กลุ่มเครื่องแกงและเต้าเจี้ยวสามารถสร้างรายได้เสริม...
มากกว่า 300,000 - 400,000 บาทต่อปี

เมนูอัตลักษณ์ประจำถิ่น

เป็นผลผลิตและเมนูเชิดหน้าจูด้าไม้กปราก
ในงานวัฒนธรรมและจองดินาหม่อน

แกงไต่ คั่วหยวก

ทุเรียนกวน

ข้อมูลชุมชนและวิถีชีวิต

เมืองเกษตรกรรม

ประชากรร้อยละ 85 ประกอบอาชีพเกษตรกร
ปลูกพืชไม้ยืนต้น...

โครงสร้างประชากร

5,607 คน
7 หมู่บ้าน

สัดส่วน
ผู้สูงอายุ
1,054 คน

ซึ่งเป็นกลุ่มที่รทชน
ใกล้เกษียณอายุ
ในการดูแลเป็นพิเศษ

การจัดการชุมชนเพื่อความยั่งยืน

แผนรับมือ PM2.5 ปี 2568

อนาคตทุ่งขมื่น ปีแผนรณรงค์การเผาป่าและพื้นที่เกษตร
รณรงค์งดจมน้ำสกปรกเพื่อลดควันค้าย่างค้อยเนื่องคลยคป

เป้าหมาย 4 ระยะ:

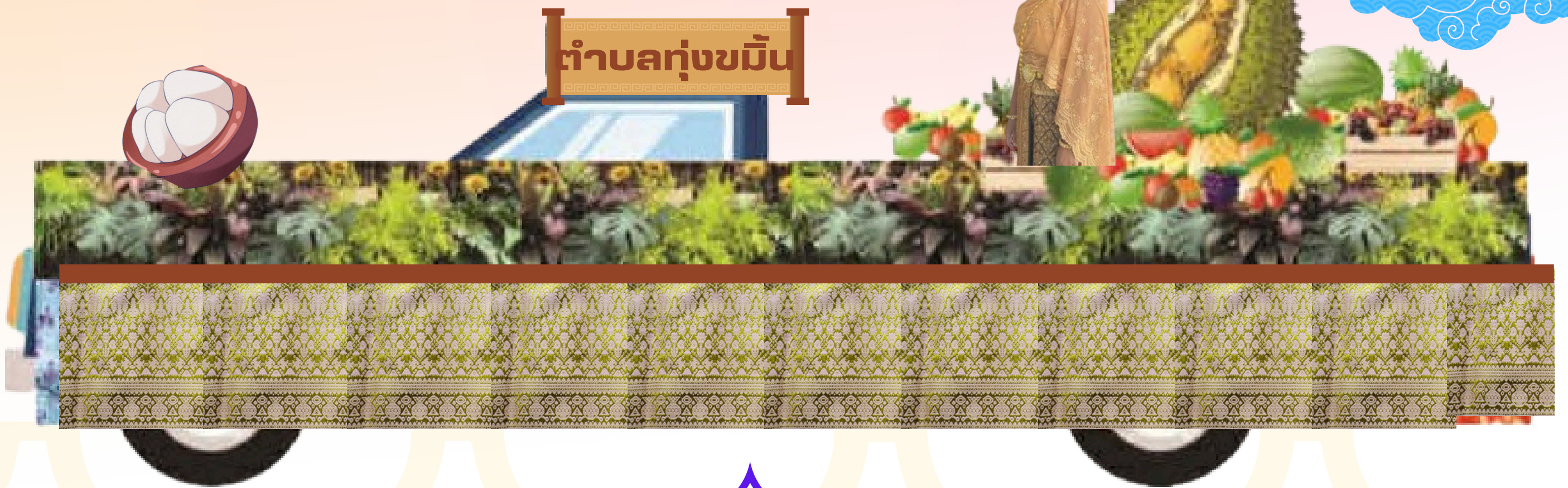
แบ่งการดำเนินงานเป็น... เพื่อความปลอดภัยของประชาชน

ประเภทสถานที่	จำนวน (แห่ง)
สถานศึกษา	4
สถานที่ทางศาสนา	3
สถานบริการสาธารณสุข	1
แหล่งน้ำสำคัญ	5

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลทุ่งขมื่น

“ทุ่งขมื่น”

ทุ่งแห่งความสุข
 ชุมชนโบราณ
 ทุเรียนบ้าน-พันธุ์ดี
 กะหรี่ปั๊พ-มีชื่อ
 เลืองลือ-ไลน์แดนชุม
 ดินแดน-อ่างเก็บน้ำ
 ส่วนธรรม-พัฒนาจิต
 วิถีชีวิต-แบบพอเพียง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านหัตถกรรม (ช่างฝีมือแกะหนังตะลุง)

เจ้าของภูมิปัญญา นายถาวร โสมกูด อายุ ๕๑ ปี บ้านเลขที่ ๖๕ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

การแกะหนังตะลุงในสมัยก่อนจะใช้หนังเสือแกะเป็นรูปฤๅษี และหนังหมี่จะแกะรูปตัวตลก แต่ในปัจจุบันนิยมใช้หนังที่ฟอกสำเร็จรูปแล้ว

อุปกรณ์ในการแกะหนังตะลุง

๑. หนัง
๒. มีดแกะรูป
๓. คี๊ดคู่
๔. เจียงเนื้อแข็งสำหรับตอก
๕. เจียงเนื้ออ่อนสำหรับแกะ
๖. สี
๗. เหล็กแหลมสำหรับวาดเส้น
๘. พู่กัน
๙. สนุ่น
๑๐. ก้อน
๑๑. เชือก
๑๒. ไม้ไผ่
๑๓. น้ำมันวานิช
๑๔. ทินเนอร์
๑๕. แปลงขนาดใหญ่

ขั้นตอนการทำ

๑. นำหนังแช่น้ำ ๒๐-๓๐ นาที หลังจากนั้นนำไปจิ้งให้ตึงและเรียบ
๒. ใช้เหล็กแหลมมาเขียนลาย
๓. ใช้มีดขานแกะ แกะตัวหนัง (ลงมีดทุกครั้งตั้งขุ่นน้ำสนุ่นก่อนเพื่อให้หนังที่แกะไม่ติด)
๔. นำตัวหนังที่ได้ลงสีเคมี
๕. นำตัวหนังที่ลงสีเสร็จแล้วมาลงน้ำมันวานิช
๖. นำรูปติดกับด้นไม้ไผ่และผูกเชือก

เหตุหรือแรงจูงใจในการประดิษฐ์คิดค้น

มีความชอบมาตั้งแต่เด็ก ๆ ขณะเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เห็นว่าตนมีความสามารถในการแกะหนังตะลุงได้ โดยระยะแรกยังเป็นการแกะหนังกับกระดาษวาดเขียน มาใช้น้ำมันรูปแรกที่ทำกับหนังทำให้อาจารย์นครินทร์ ชาทอง เป็นรูปนางเอก (ซึ่งมีความชำนาญมาก) รางวัลที่ได้รับคือรางวัลชนะเลิศที่ ๑ การประกวดแกะรูปถ่ายหนังตะลุง ในงานสัปดาห์อนุรักษ์มรดกไทย วันที่ ๒-๖ เมษายน ๒๕๔๔ รางวัลที่ ๑ การประกวดแกะสลักหนังตะลุงรูปพระอิศวรทรงโคอุศุภราชในงานสัปดาห์อนุรักษ์มรดกไทย พ.ศ.๒๕๔๕

สำหรับความภาคภูมิใจ คือ การได้แกะสลักรูปหนังตะลุงเพื่อนำไปประดับไว้ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา

ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

๑. เป็นการรักษาภูมิปัญญาที่มีมาตั้งแต่อดีต เพื่อให้ลูกหลานได้ศึกษา
๒. รักษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้
๓. เป็นแหล่งความรู้ที่สามารถเข้าไปศึกษาได้ง่ายและสะดวก

๒. ด้านแพทย์แผนไทย (หมอบีบ)

เจ้าของภูมิปัญญา นายสวัสดิ์ ประสีทอง อายุ ๗๐ ปี บ้านเลขที่ ๑๕/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

แรงจูงใจ

เป็นพรสวรรค์ส่วนตัวไม่มีใครเป็นผู้สอนให้ บวกกับมีความสนใจในด้านนี้ อยู่แล้ว จึงศึกษาด้วยตัวเองจนมีความชำนาญ การนวดเริ่มจากในตอนแรกมีคนปวดเล็ก ๆ น้อย ๆ จึงนวดให้ตามความสามารถที่มี โดยการจับเส้นปรากฏว่าหายดี จึงเป็นที่เลื่องลือ ได้ทำการนวด มาแล้วประมาณ ๒๐ ปี วิธีการนวดจะใช้คาถาจากผู้ที่ยกสอนให้ แต่จำชื่อที่แน่นอนไม่ได้ การ รักษาใน ๑ ปี จะรักษาเพียง ๒๐ คน ส่วนมากเป็นอัมพฤกษ์และอัมพาต จะใช้เวลาในการรักษา ประมาณครึ่งถึง ๑ ชั่วโมงในแต่ละครั้ง

อาการที่รักษา

จะเน้นการรักษาผู้ที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต จะใช้เวลาในการรักษาประมาณ ครั้งถึง ๑ ชั่วโมงในแต่ละครั้ง

วิธีการรักษา

ในการรักษาผู้ป่วยทั่วไป จะใช้น้ำมันมะพร้าวซึ่งทำการปลูกเสกด้วย ส่วน การรักษาผู้ป่วยที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต นอกจากจะใช้น้ำมันในการรักษาแล้วยังต้องใช้การดัมยาก็ิน โดยให้ผู้ป่วยไปซื้อยาจากร้านแล้วนำมาทำการปลูกเสก ในการนวจะไม่กำหนดเวลาจะแล้วแต่อาการของผู้ป่วย จะรักษาจนอาการดีขึ้นหรือหายขาด โดยเฉพาะโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต จะรักษาจนหายขาดเพราะโรคนี้ส่วนใหญ่จะรักษาไม่หายเป็นปรกติ จะมีจุดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ต้องให้ดูแลรักษาเป็นพิเศษ

วิธีดัมยาก็ิน

จะดัมยาก็ินตามอาการที่ป่วย หมอจะเป็นผู้ตั้งรายการหรือชื้อยาไปให้ผู้ป่วยซื้อ แล้วกลับมาทำพิธีเสก หลังจากนั้นผู้ป่วยก็จะพาไปดัมเอง โดยวิธีการดัม คือสมมุติว่าดัมยา หนึ่งหม้อ ให้ใส่น้ำ ๓ ขัน ดัมจนเดือดแล้วให้เหลือเพียง ๑ ขัน หรือ ๑ ใน ๓ รินเก็บใส่ภาชนะไว้ จากนั้นก็ใส่น้ำดัมอีก ๓ ขัน ดัมให้เหลือ ๑ ขันอีก แล้วนำยามารวมกัน ทำอย่างนี้ ครบ ๓ ครั้ง ส่วนยาที่เหลือทิ้งได้เลย แล้วนำยาที่ได้ ๓ ครั้งนั้นมาดัม สามารถนำมาอุ่นได้เรื่อยๆ รับประทานยาจนหมด

พิธีกรรมที่สำคัญ

การไหว้ครูปีละ ๑ ครั้ง โดยที่ผู้ป่วยจะต้องเตรียมของไหว้มาเอง เช่น อาหารคาวหวาน เงินตามศรัทธา การไหว้ครูจะจัดในวันพฤหัสบดีที่ ๒ ของเดือนหก

ก. ด้านแพทย์แผนไทย (หมอบีบ)

เจ้าของภูมิปัญญา นางปราณี ประสมพงศ์ อายุ ๕๖ปี บ้านเลขที่ ๑๓/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งขมิ้น
อำเภอหนองฮี จังหวัดสงขลา

แรงจูงใจ

อาจารย์เฟื่อง เป็นผู้สืบทอดและสอนให้ เริ่มจากการไปรักษาโรคมะเร็ง
๓ ปี โดยการดัดยาจีน ๓๐ หม้อ เป็นยารักษาโรคมะเร็ง ๕ หม้อ ที่เหลือเป็นยารักษาโรคอื่น
เมื่อหายป่วยจึงได้ขอเรียนกับอาจารย์ระยะเวลาในการเรียนนวดจับเส้น ๑๕ วัน นวดมาตั้งแต่ปี
พ.ศ.๒๕๑๘ เริ่มต้นด้วยการนวดคนในหมู่บ้าน ในปีแรกนวดได้ ๕ คน ปีที่ ๒ ประมาณ ๕๐
คน ปีที่ ๓ ประมาณ ๑๐๐ กว่าคน จนปัจจุบันนี้มีจำนวน ๒๐๐ กว่าคน การนวดต่อคน
ประมาณ ครั้งชั่วโมง วันละ ๑๐-๒๐ คน

อาการที่รักษา

๑. โรคมะเร็ง
๒. ไชน์ส
๓. อัมพฤกษ์ อัมพาต
๔. เหน็บชา
๕. โรคเกี่ยวกับสตรี
๖. ปวดเมื่อย

วิธีการรักษา

การรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต จะรักษาแตกต่างจากการรักษาโรคปวด
เมื่อธรรมดา คือโรคอัมพาตจะมีการบีบนิ้วมือ ๑ นิ้ว บวกกับการมีน้ำดื่มอาบด้วย และในการ
ปวดจะใช้หัวแม่มือนิ้วดออย่างเดียว

พิธีกรรมที่สำคัญ

การไหว้ครูปีละ ๑ ครั้ง โดยที่ผู้ป่วยจะต้องเตรียมของไหว้มาเอง เช่น
อาหารคาวหวาน เงินตามศรัทธา การไหว้ครูจะจัดในวันพฤหัสบดีที่ ๒ ของเดือนหก
นอกจากนี้นางปราณี ยังมีความรู้ในด้านการไหว้เจ้าที่ และการซัด
บ่าวสาว(อาบน้ำก่อนวันแต่งงาน)

๔. ด้านแพทย์แผนไทย (หมอบีบ)

เจ้าของภูมิปัญญา นายประวิทย์ แก้วทอง อายุ ๖๐ ปี บ้านเลขที่ ๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

เป็นหมอบีบรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต โดยใช้น้ำมันพืชแล้วนำมาปลุกเสกด้วยคาถา นวดตามบริเวณที่ผู้ป่วยเจ็บ โดยใช้เวลานวดแต่ละคนประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที ที่ใช้เวลาน้อยใน การนวด เพราะแต่ละวันจะมีคนมานวด ประมาณวันละ ๕๐ - ๘๐ คน แต่ละคนจะใช้เวลานวดก็ วันแล้วแต่อาการแต่ละคน นวดจนกว่าจะหาย ซึ่งคุณหมอมองจะหยุดในวันอาทิตย์ และวันจันทร์ ใน การนวดครั้งแรกผู้ป่วยจะต้องนำหมากพลูและเงินค่ารถ จำนวน ๑๒ บาท จากนั้นก็จะนวดจน หาย กำหนดไม่ได้ว่ากี่วัน แล้วแต่อาการของผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยหายแล้ว จะมีการไหว้ครู ปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งตรงกับวันพฤหัสบดี ที่ ๒ ของเดือน ๖ ของทุกปี

การนวดจะควบคู่กับการกินยา ซึ่งยาแต่ละคนก็จะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับอาการแต่ละคน โดยคุณหมอมองจะเป็นคนบอกตัวยานำไปซื้อที่ร้านยา แล้วเอากลับมาให้คุณหมอเสกคาถา จึงจะเอา ไปดืมแล้วดืมได้

การดืมยา

ใส่ยาลงในหม้อใส่น้ำให้จมนยา นำหมากพลูที่เสกแล้วตั้งไว้บนฝาหม้อ(ใช้เชือกมัดไว้ ได้) ดืมจนน้ำยาเดือด ปิดไฟ แล้วนำยาไปดืมได้ (ประมาณ ๓/๔ แก้ว ดืมก่อนอาหารวันละ ๓ ครั้ง)

ยาสามารถนำมาอุ่นได้ทุกครั้งที่จะดืม ถ้าหากน้ำที่ใส่ในยาแห้งหรือหมด ก็ให้เติมน้ำได้ แล้วดืมพอเดือดนำไปดืมได้เหมือนเดิม ยา ๑ หม้อ ใช้ดืมได้ ประมาณ ๑๕ - ๒๐ วัน

เกียรติบัตรที่ได้รับ

๑. จากกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม เป็นผู้ดำรงตนอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม สมควรได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดี ภายใต้อำเภอเมืองไทย เมืองคนดี ปี พ.ศ. ๒๕๔๗
๒. อำเภอนาหม่อมและสาธารณสุขอำเภอมอบเกียรติบัตร เป็นหมอพื้นบ้านดีเด่น ประเภททำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม ปี พ.ศ. ๒๕๔๘
๓. เป็นบุคคลต้นแบบ การจัดสุขภาพชุมชนดีเด่นอำเภอนาหม่อม ปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๖. ค้านแพทย์แผนไทย (นวดแผนไทย)

นางอุบล บุตรมณี อายุ ๕๕ ปี บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งขมิ้น
อำเภอหนองฮี จังหวัดสงขลา

เป็นหมอนวดแผนไทย ซึ่งปัจจุบันจะนวดอยู่ที่สถานีอนามัยคลองหรั่ง และจะบริการนวด
ที่บ้านผู้ป่วย

๖. ด้านศาสนา ประเพณีและพิธีกรรม

เจ้าของภูมิปัญญา นายประจบ หวังจูแก้ว อายุ ๘๘ ปี บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

พิธีเกี่ยวกับการเพิ่มความสิริมงคล เช่น เจิมหน้าร้าน ขวัญบ่าวสาว ไล่ภูตผีปีศาจ

อุปกรณ์

๑. ขันหมาก ประกอบด้วย ฐูป ดอกไม้ พลุ หมาก เงินตามศรัทธา
๒. นำนันต์ที่ปลุกเสก (ลุงเป็นผู้ปลุกเสกเอง)

ขั้นตอน

๑. ทำพิธีบวงสรวงเทวดาด้วยขันหมากที่เตรียมมา
๒. ผู้ประกอบพิธีทำนมนันต์ เพื่อปลุกเสกศาลาอาคม
๓. นำนมนันต์ที่ปลุกเสกนั้นมารดในบริเวณที่ต้องการ
๔. หลังจากนั้นผู้ประกอบพิธีจะทำการเจิมสถานที่ ตามที่ผู้เป็นเจ้าของต้องการ

รักษาโรคริม

ขั้นตอนการรักษา ก่อนการมารักษาต้องมีการจัดชั้นหมากมาให้ผู้รักษาเสียก่อน

๑. ดูอาการคร่าวๆ ก่อนว่าเป็นอย่างไร เช่น ขนาดของแผลกว้างเพียงใด สีเป็นอย่างไร เช่น แดง คล้ำและอาการปวดแสบปวดร้อน
๒. ถ้าแผลไม่เปื่อย ก็จะไม่ใช้อาคมในการรักษา ใช้แค่สมุนไพรที่หาพบได้ตามในท้องถิ่น
๓. ถ้าแผลเปื่อยจะใช้ทั้งสมุนไพรและอาคมในการรักษา
 - ใช้คาถา เพื่อการปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกไปจากผู้ป่วย
 - น้ำมันที่ปลุกเสกแล้ว
 - รากไม้ ประกอบด้วยรากคำฝ้าย จิงจ้อ รากนมแมว และสมุนไพรที่หาได้ในท้องถิ่น นำมาผสมกัน และนำไปฝนกับฝ้าโองให้เป็นผง แล้วนำมาพาด (ทา) กับแผลไว้ ซึ่งต้องทาทุกหยู่คืนวันที่แผล
๔. พอหายแล้วต้องมาทำพิธียกครู ของที่เตรียมมามีดังนี้
 - ข้าวสวยหนึ่งขัน
 - ธูป เทียน
 - ดอกไม้
 - เงินตามศรัทธา
 - หมาก พลู

๖. ด้านศาสนา ประเพณีและพิธีกรรม

เจ้าของภูมิปัญญา นายทอง พรหมอินทร์ อายุ ๗๗ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ลุงทอง เป็นผู้ทำพิธีขวัญนาค ขวัญบ่าวสาว ตั้งศาลพระภูมิและพิธีสะเดาะเคราะห์ ลุงทอง เป็นผู้ประกอบพิธีเช่นนี้มานานถึง ๓๐-๔๐ ปี

พิธีทำขวัญนาค

สิ่งที่ต้องใช้ในการทำพิธี คือ บายศรีนาค ภายในบายศรีจะประกอบด้วยหมากพลู ขนม เหนียว ดอกไม้ ซึ่งในการทำขวัญนาคนี้ จะทำเฉพาะนาคที่บวชนานเป็นพรรษา หากบวชเพียงแค่ ๗ วัน จะไม่มีการทำขวัญนาค และการทำขวัญนาคนี้ไม่ต้องดูฤกษ์ยาม

การทำพิธีขวัญนาค จะมีการทำพิธีหลังสระหัวเสร็จ โดยใช้เวลานานถึง ๒ ชั่วโมง ซึ่งจะต้องมีการทำขวัญนาคก็เพื่อเป็นการป้องกันมารมาผจญ (คำว่า “มาร” ในที่นี้ หมายถึง สิ่งที่มาบกรวนจิตใจ ทำให้จิตฟุ้งซ่าน จิตใจไม่สงบ ได้แก่ ผู้หญิง) หลังจากทำขวัญนาคเสร็จ ก็จะส่งนาคเข้าอุโบสถ ก่อนที่จะเข้าอุโบสถหมอด้องคุมตลอดจนเข้าอุโบสถหมอ ในที่นี้หมายถึง หมอนาค)

พิธีทำขวัญบ้านสาว

สิ่งต้องใช้ในการทำพิธี ก็จะจัดเตรียมเหมือนกับการทำขวัญนาค โดยที่พิธีจะเริ่มทำเมื่อเจ้าบ่าวมาถึงบ้านเจ้าสาว ซึ่งจะทำการก่อนพิธีรดน้ำสังข์

พิธีสะเดาะเคราะห์

สิ่งที่จะต้องใช้ในการประกอบพิธี ได้แก่ กระทง ๕ กระทง ซึ่งในกระทงแต่ละอันจะประกอบไปด้วย อาหารคาว หวาน ขนม ถั่ว งา เล็บมือ เล็บเท้า และผม การที่จะต้องใส่กระทง ๕ กระทง เนื่องจากการสะเดาะเคราะห์เป็นการบูชาพระเคราะห์ ๕ องค์ ซึ่งในการทำพิธีสะเดาะเคราะห์นั้นก็เพื่อเป็นการแบ่งเบาเคราะห์ที่หนักให้เบาแต่ไม่สามารถทำให้เคราะห์หมดไปเสียทีเดียว

อย่างไรก็ตามหากบุคคลนั้นมีเคราะห์ที่หนักมาก ๆ การทำพิธีสะเดาะเคราะห์จะประกอบพิธีในคลอง ที่ทำเช่นนั้นก็เพื่อให้เคราะห์ได้ไหลไปกับน้ำ เปรียบเหมือนการทำให้บุคคลนั้นได้เกิดใหม่อีกครั้ง ในการทำพิธีในคลองนั้นจะทำให้บุคคลที่มีเคราะห์ลอคผ่านบ่วง ซึ่งได้ทำขึ้นจากหญ้าคา โดยผู้ที่สะเดาะเคราะห์ต้องสอดเสื้อผ้าออกให้หมด

พิธีตั้งศาลพระภูมิ

ก่อนที่จะมีการทำพิธีตั้งศาลพระภูมิ จะต้องมีการดูฤกษ์ยามก่อน โดยหมอผู้ประกอบพิธีเป็นผู้ดูฤกษ์ยามเองว่าวันใดเหมาะสม เป็นวันดีเหมาะแก่การทำพิธี อาทิ ในเดือนเมษายน วันดีก็คือ วันเสาร์ เรียกว่า วันพู เป็นวันที่เหมาะแก่การประกอบพิธี โดยที่ในหนึ่งเดือนจะมีวันพูอยู่ ๔ วัน เป็นต้น

๕. ด้านศาสนา ประเพณีและพิธีกรรม (ลิ่มนค้หรือโตะครึม)

ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา : นายควง แก้วทอง อายุ ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๖๗ หมู่ ๖ ตำบลทุ่ง
ขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

เป็นการแสดงในพิธีกรรมแก้บนประกอบกับไสเวทย์ที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษโบราณ
กาล เป็นการแสดงที่เจ้าภาพ(เจ้าของบ้าน) มีความประสงค์ที่จะแก้บนกับทวด (วิญญาณทิพย์)

ขั้นตอนในการแสดง

๑. พิธีการไหว้เจ้าที่
๒. กาศครู กาศสิ่งศักดิ์สิทธิ์
๓. อ่างบัตร์
๔. ตัดไม้ ปลุกเสกศาลา
๕. เรียกดวงวิญญาณ ทำพิธี

การทำพิธี เริ่มจากอาบน้ำ สระหัวทวด หัวข้าง หัวม้า ที่มีความเชื่อ วันรุ่งขึ้นจะมีการสระหัว รดน้ำทวดผู้เข้าทรง เสร็จแล้วจะเสวยสำหรับที่ลูกหลานจัดเตรียมไว้ให้ เรียกว่า “ขกหมุ่รับ” จากนั้นคณะครูลิมนต์ทำพิธีฟาดเคราะห์ให้แก่ลูกหลาน ตามความเชื่อสืบทอดกันมา และมีการส่งคายย(ทวด) ส่งเทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จะทำให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุขตลอดไป

๑๐. ด้านอาหารและโภชนาการ (ข้าวย่างมัน)

ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา : นางละม่อม แก้วพรหม อายุ ๖๘ ปี บ้านเลขที่ ๖๒๐/๑ หมู่ ๓ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

๑๑. ด้านหัตถกรรม (เสื่อจากทางทรง)

ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา : นางฉิ้น กงสวัสดิ์ อายุ ๗๑ ปี บ้านเลขที่ ๗๑ หมู่ ๖ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

